

Σημείωμα για το Πρόγραμμα Οικονομικής Πολιτικής για τον μηχανισμό στήριξης από την Ευρωζώνη και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο

2/5/2010

Η Ελλάδα, με τη συμφωνία του προγράμματος οικονομικής πολιτικής ολοκληρώνει σχεδόν τις διαδικασίες που έπρεπε να μεσολαβήσουν από την ημέρα που ο Πρωθυπουργός ζήτησε την ενεργοποίηση του μηχανισμού στήριξης έως την έναρξη του προγράμματος χρηματοδότησης.

Με το πρόγραμμα αυτό η χώρα μας θα μπορέσει να εξασφαλίσει το μεγαλύτερο μέρος των δανειακών κεφαλαίων που έχει ανάγκη για τα επόμενα τρία χρόνια.

Η χρηματοδότηση είναι αναπόσπαστο τμήμα του προγράμματος οικονομικής πολιτικής, το οποίο θα παρακολουθείται σε τριμηνιαία βάση, ενώ η πρόοδος στην υλοποίηση των πολιτικών και στην επίτευξη των στόχων θα αποτελεί το κριτήριο για την ομαλή συνέχιση του προγράμματος χρηματοδότησης. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει μέτρα δημοσιονομικής προσαρμογής και διαρθρωτικά μέτρα για το κράτος και την οικονομία.

Έτος βάσης αποτελεί το 2009 όπου:

- Οι δημόσιες δαπάνες ήταν 120 δισεκατομμύρια ευρώ ή πάνω από 50% του ΑΕΠ.
- Τα έσοδα ήταν λιγότερα από 90 δις ευρώ ή μικρότερα από το 37% του ΑΕΠ – μειωμένα κατά 10 δις ευρώ από το 2008.
- Το έλλειμμα ξεπέρασε τα 30 δις ευρώ, ενώ πάνω από 30 δις ευρώ επιπλέον χρειάστηκαν για την αναχρηματοδότηση του δημόσιου χρέους.
- Το δημόσιο χρέος έφτασε τα 300 δισεκατομμύρια ευρώ, έχοντας αναπτύξει μία δυναμική εκτόξευσης λόγω των μεγάλων πρωτογενών ελλειμμάτων και των αυξανόμενων δαπανών για τόκους.
- Η οικονομία βρίσκεται σε ύφεση. Το 2009 το ονομαστικό εισόδημα μειώθηκε για πρώτη φορά κατά 2 δις ευρώ. Ο πραγματικός ρυθμός ανάπτυξης ήταν -2% με ένα διψήφιο έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και στο εμπορικό ισοζύγιο παρά την επιβράδυνση και την ύφεση της οικονομίας, και με ένα σχετικά μεγάλο πληθωρισμό παρά την μείωση της κατανάλωσης και της οικονομικής δραστηριότητας.

Η πορεία των οικονομικών μεγεθών

Το οικονομικό πρόγραμμα προβλέπει δημοσιονομική προσπάθεια 11 μονάδων του ΑΕΠ ή περίπου 30 δισεκατομμύρια ευρώ μέσα σε τρία χρόνια (έως το 2013), επιπλέον αυτής που έχει ήδη ενταχθεί στο οικονομικό πρόγραμμα του 2010.

Το μακροοικονομικό σενάριο προβλέπει ύφεση 4% το 2010 και επιστροφή σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης από το 2011 και μετά.

Με αφετηρία το έλλειμμα 13,6% του 2009 και τις προοπτικές της οικονομίας:

- Στο 2010: η δημοσιονομική προσπάθεια που συνολικά θα χρειαστεί να καταβάλλουμε πλησιάζει το 9% του ΑΕΠ, ώστε να καταφέρουμε να περιορίσουμε το έλλειμμα μας περισσότερο από 5 ποσοστιαίες μονάδες. Στην προσπάθεια που ήδη γίνεται προστίθενται μέτρα που αντιστοιχούν σε 2,5% μονάδες του ΑΕΠ ή 5,8 δις ευρώ.
- Στο 2011: η συνολική δημοσιονομική προσπάθεια θα ξεπεράσει το 4% του ΑΕΠ ή περίπου 10 δις ευρώ.
- Το 2012: η προσπάθεια θα είναι πάνω από 2% του ΑΕΠ ή περίπου 5 δις ευρώ.
- Το 2013: η προσπάθεια θα είναι περίπου 2% του ΑΕΠ ή περίπου 4,8 δις ευρώ.

Ο στόχος που περιλαμβάνεται στο πρόγραμμα είναι το έλλειμμα να βρεθεί κάτω από το 3% του ΑΕΠ το 2014:

- Η πορεία που προβλέπεται να ακολουθήσει το έλλειμμα ως ποσοστό του ΑΕΠ είναι περίπου 8% το 2010 και σταδιακή μείωση κάτω από το 3% του ΑΕΠ το 2014.
- Το χρέος που σήμερα βρίσκεται στο 115% του ΑΕΠ, θα αρχίσει να μειώνεται από το 2014.
- Στόχος είναι η προσαρμογή της οικονομίας στις δυνατότητες της – αυτές που σήμερα έχει, αυτές που χρόνια αφήνει αναξιοποίητες και αυτές που μπορεί να δημιουργήσει.
- Οι δαπάνες του δημόσιου πρέπει να προσαρμοστούν σε ένα μέγεθος που μπορεί να χρηματοδοτηθεί από τα έσοδα, λαμβάνοντας υπόψη και το μέγεθος των δαπανών για την εξυπηρέτηση του δημόσιου χρέους.
- Οι δημόσιες δαπάνες από το 50% του ΑΕΠ που βρίσκονται σήμερα θα μειωθούν κατά περίπου 7 μονάδες του ΑΕΠ έως το 2013.
- Τα έσοδα από την κατάρρευση στο 37% του ΑΕΠ το 2009 τίθεται στόχος να αυξηθούν κατά 4 μονάδες του ΑΕΠ έως το 2013.

Το πρόγραμμα

Τα μέτρα και οι πολιτικές που εντάσσονται στο τριετές πρόγραμμα καλύπτουν τρεις ενότητες:

Δημοσιονομική προσαρμογή με άμεσα διορθωτικά και διαρθρωτικά μέτρα για τη βιώσιμη εξυγίανση των δημοσίων οικονομικών, τη διαχείρισή τους, την ενίσχυση της διαφάνειας και της λογοδοσίας.

Ανταγωνιστικότητα και ανάπτυξη με άμεσα μέτρα για την απελευθέρωση των αγορών και τη συγκράτηση του κόστους και των τιμών και διαρθρωτικά μέτρα για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, της ανταγωνιστικότητας και της μεγέθυνσης της οικονομίας.

Χρηματοπιστωτικό σύστημα για τη διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας του τραπεζικού συστήματος, της ρευστότητας και της κεφαλαιακής επάρκειας και με την εγκαθίδρυση μηχανισμών εποπτείας και ελέγχου του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Μέτρα προσαρμογής και εξυγίανσης της δημοσιονομικής διαχείρισης

Η προσπάθεια μείωσης του δημοσιονομικού ελλείμματος για το 2010 ενισχύεται και για το 2011 εξειδικεύεται με μέτρα από την πλευρά των εσόδων:

- Αύξηση του συντελεστή ΦΠΑ από το 21% στο 23% και από 10% σε 11%.
- Αύξηση των ειδικών φόρων σε καύσιμα, τσιγάρα και ποτά.
- Φορολόγηση των αυθαίρετων και τέλος διατήρησης ημιυπαίθριων χώρων
- Αύξηση στους φόρους πολυτελείας
- Λογιστικός προσδιορισμός των εισοδημάτων
- Φόροι στα τεχνικά και τυχερά παιχνίδια
- Άδειες για τεχνικά και τυχερά παιχνίδια
- Ειδικός φόρος στις πολύ κερδοφόρες επιχειρήσεις
- Διεύρυνση της φορολογικής βάσης του ΦΠΑ
- Πράσινα τέλη
- Αύξηση αντικειμενικών αξιών
- Φορολόγηση αποδοχών σε είδος

Και από την πλευρά των δαπανών:

- Μείωση του κόστους μισθοδοσίας του δημοσίου. Ο 13^{ος} και ο 14^{ος} μισθός διατηρούνται αλλά αναπροσαρμόζεται ο τρόπος χορήγησής τους, διαμορφώνονται οριζόντια στα 500 ευρώ (250 ευρώ δώρο Πάσχα, 250 ευρώ επίδομα άδειας και 500 ευρώ δώρο

- Περαιτέρω μείωση κατά 8% των επιδομάτων των δημοσίων υπαλλήλων και κατά 3% των αποδοχών των υπαλλήλων των ΔΕΚΟ, οι οποίοι δεν έχουν επιδόματα
- Μείωση των δαπανών για συντάξεις. Διατηρούνται τα επιδόματα Πάσχα, άδειας και Χριστουγέννων, αλλά διαμορφώνονται σε 200 ευρώ, 200 ευρώ και 400 ευρώ αντίστοιχα και χορηγούνται στις συντάξεις που δεν ξεπερνούν τις 2500 ευρώ τον μήνα
- Μείωση των υψηλών συντάξεων (ΛΑΦΚΑ)
- Περαιτέρω μείωση των καταναλωτικών δαπανών
- Αναστολή της χορήγησης της δεύτερης δόσης του επιδόματος αλληλεγγύης
- Μείωση του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων
- Ξεκαθάρισμα της μισθολογικής δαπάνης μέσα από την ενιαία αρχή πληρωμών
- Μη χορήγηση αύξηση σε μισθούς και συντάξεις για την τριετή περίοδο του προγράμματος
- Εξοικονόμηση δαπανών ΟΤΑ από την εφαρμογή του Καλλικράτη

Στο πρόγραμμα περιλαμβάνονται και μπαίνει αυστηρό χρονοδιάγραμμα για τα διαρθρωτικά μέτρα που ήδη περιλαμβάνονται στο Πρόγραμμα Σταθερότητας και Ανάπτυξης, όπως:

- Νέος ασφαλιστικός νόμος
- Αλλαγές στον τομέα της διαχείρισης των προμηθειών υγείας με την εισαγωγή διπλογραφικών συστημάτων για τον έλεγχο των δαπανών
- Νέος πλαίσιο για τις κρατικές προμήθειες
- Ενιαία αρχή πληρωμής και ενιαίο μισθολόγιο στον δημόσιο τομέα

Πολιτικές για τις οποίες ήδη έχει ξεκινήσει η συνεργασία στο πλαίσιο της τεχνικής βοήθειας από το ΔΝΤ:

- Φορολογικό σύστημα και αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής (εφαρμογή του νέου νόμου)
- Αλλαγές στη φορολογική διοίκηση, στη λειτουργία του φορολογικού συστήματος και στο μηχανισμό ελέγχου και είσπραξης εσόδων
- Αλλαγή του πλαισίου δημοσιονομικής διαχείρισης και του δημόσιου λογιστικού για να υποστηρίζει τον έλεγχο των δημοσίων δαπανών και τον πολυετή προγραμματισμό τους
- Δημοσιοποίηση των στοιχείων του προϋπολογισμού και των δαπανών και εσόδων της γενικής κυβέρνησης που σήμερα αποτελούν μία μαύρη τρύπα στο σύστημα

Μέτρα για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας

Οι ίδιες οι αλλαγές στο πλαίσιο της δημοσιονομικής διαχείρισης είναι ένα σημαντικό βήμα για την προώθηση της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας μας, καθώς απελευθερώνουν πόρους και δυνάμεις, δημιουργούν ένα πλαίσιο διαφάνειας και αποτελεσματικότητας στο πεδίο της φορολογικής διοίκησης και ένα πλαίσιο δίκαιης αναδιανομής του εισοδήματος.

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει μέτρα και πολιτικές για την αγορά και τις σχέσεις εργασίας στον ιδιωτικό τομέα:

- Αναμόρφωση του πλαισίου της εργασιακής νομοθεσίας ως προς τις αποζημιώσεις, το όριο απολύσεων, την εισαγωγή νέου ύψους κατώτατων αποδοχών για νέους και μακροχρόνια ανέργους και προϋποθέσεις που ευνοούν και προστατεύουν μορφές εργασίας μερικής απασχόλησης.
- Ενίσχυση της ευελιξίας στην αγορά εργασίας με την εισαγωγή ετήσιων ορίων για το χρόνο εργασίας μειώνοντας το κόστος της υπερωριακής απασχόλησης.
- Ουσιαστική αντιμετώπιση της ανασφάλιστης και της μαύρης εργασίας.
- Αναμόρφωση του πλαισίου κοινωνικής προστασίας ώστε να υπάρξει ένα αποτελεσματικό δίκτυο ασφάλειας για τις πιο ευπαθείς ομάδες.

Τα μέτρα του νέου ασφαλιστικού νόμου:

- Αύξηση των ορίων συνταξιοδότησης των γυναικών στον δημόσιο τομέα στα 65 χρόνια έως το τέλος του 2013 με έναρξη το 2011
- Ενίσχυση της ανταποδοτικότητας μεταξύ εισφορών και συντάξεων
- Οι συντάξεις θα καθορίζονται με βάση τις αποδοχές στο σύνολο του εργασιακού τους βίου
- Αυτόματος μηχανισμός προσαρμογής των συντάξεων στο προσδόκιμο ζωής
- Αύξηση της ελάχιστης περιόδου εισφορών από τα 37 στα 40 έτη έως το 2015
- Περιορισμός της πρόωρης συνταξιοδότησης και αύξηση του ελαχίστου ορίου στα 60 έτη
- Αναθεώρηση του πλαισίου χορηγήσεων συντάξεων αναπηρίας
- Περικοπές στη λίστα βαρέων και ανθυγιεινών επαγγελμάτων
- Ελάχιστη εγγυημένη σύνταξη για άτομα άνω των 65 ετών με βάση εισοδηματικά κριτήρια
- Μείωση των ασφαλιστικών ταμείων σε 3

Πολιτικές για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και την ενίσχυση των επενδύσεων ώστε να μπορέσει να αναπτυχθεί η επιχειρηματικότητα, να δημιουργηθούν και να ενισχυθούν νέοι δυναμικοί κλάδοι και να αυξηθεί ο αριθμός των θέσεων εργασίας που δημιουργούνται από τον ιδιωτικό τομέα:

- Απλοποίηση των διαδικασιών και των χρόνων για την έναρξη επιχειρήσεων
- Απλοποίηση των διαδικασιών για αδειοδότησης και μείωση του διοικητικού βάρους στις επιχειρήσεις
- Εφαρμογή της οδηγίας για τις υπηρεσίες
- Απελευθέρωση κλειστών επαγγελμάτων και απελευθέρωση των μεταφορών
- Αναμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου για τον ανταγωνισμό
- Εξυγίανση του ΟΣΕ μέσα από ένα επιχειρησιακό σχέδιο που εξασφαλίζει την κερδοφορία των λειτουργικών υπηρεσιών και συμμόρφωση με την Ευρωπαϊκή νομοθεσία
- Απελευθέρωση της ενέργειας και ενίσχυση της ανεξαρτησίας της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας
- Προσέλκυση ξένων επενδύσεων σε καινοτόμους κλάδους (πράσινη ανάπτυξη, τηλεπικοινωνίες κλπ), δημιουργία ενός νέου πλαισίου επενδύσεων μέσω του νέου αναπτυξιακού νόμου, ενίσχυση των ΣΔΙΤ, ανίχνευση και ενθάρρυνση μεγάλων έργων που χρηματοδοτούνται με ξένες επενδύσεις και ενίσχυση της πολιτικής προώθησης εξαγωγών
- Ενίσχυση της έρευνας και της καινοτομίας
- Αύξηση της απορρόφησης των κονδυλίων των διαρθρωτικών ταμείων της ΕΕ

Πολιτική για το χρηματοπιστωτικό σύστημα

Το τρίτο και τελευταίο σκέλος του προγράμματος οικονομικής πολιτικής αφορά στη διασφάλιση της σταθερότητας, της ρευστότητας, της κεφαλαιακής επάρκειας, αλλά και της ρύθμισης και εποπτείας του χρηματοπιστωτικού και ειδικά του τραπεζικού συστήματος.

Το πρόγραμμα προβλέπει:

- Τη δημιουργία ενός Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας
- Την ενίσχυση της εποπτείας των τραπεζών από την Τράπεζα της Ελλάδας

Παράρτημα Ι

Βασικά μακροοικονομικά μεγέθη*

	2010	2011	2012	2013	2014
Πληθωρισμός	1,9	-0,4	1,2	0,7	0,9
Ρυθμός ανάπτυξης (%)	-4,0	-2,6	1,1	2,1	2,1
Έλλειμμα γενικής κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	-8,1	-7,6	-6,5	-4,9	-2,6
Χρέος γενικής κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	133,3	145,1	148,6	149,1	144,3

* Εκτιμήσεις Προγράμματος

Παράρτημα II

Δημοσιονομικά μέτρα για την περίοδο 2010-2011

2010

<i>σε εκ. Ευρώ</i>		% του ΑΕΠ
	Έσοδα	0,5
Αύξηση του ΦΠΑ από 21% σε 23% και από 10% σε 11%	800	0,3
Αύξηση του ειδικού φόρου κατανάλωσης στα καύσιμα	200	0,1
Αύξηση του ειδικού φόρου κατανάλωσης στα τσιγάρα	200	0,1
Αύξηση του ειδικού φόρου κατανάλωσης στα ποτά	50	0,0
	Έξοδα	1,9
Μείωση του μισθολογικού κόστους μέσω μείωσης 13 ^{ου} και 14 ^{ου} μισθού και τα επιδομάτων	1100	0,5
Μείωση καταναλωτικών δαπανών	700	0,3
Μειώσεις στις συντάξεις (ΛΑΦΚΑ)	350	0,1
Μείωση του επιδόματος αλληλεγγύης	400	0,2
Μείωση του κόστους των συντάξεων μέσω της μείωσης της 13 ^{ης} και 14 ^{ης} σύνταξης	1500	0,6
Μείωση των δημόσιων επενδύσεων	500	0,2
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΤΗΣΙΑ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΠΤΩΣΗ	5800	2,5

2011

<i>σε εκ. Ευρώ</i>		<i>% του ΑΕΠ</i>
Μεταφορά επίπτωσης από το προηγούμενο έτος		1,1
Αύξηση του ΦΠΑ κατά 2 μονάδες	1000	0,4
Αύξηση του ειδικού φόρου κατανάλωσης στα καύσιμα	250	0,1
Αύξηση του ειδικού φόρου κατανάλωσης στα τσιγάρα	300	0,1
Αύξηση του ειδικού φόρου κατανάλωσης στα ποτά	50	0,0
Μείωση του μισθολογικού κόστους μέσω μείωσης 13 ^ο και 14 ^ο μισθού και επιδομάτων	400	0,2
Μείωση των συντάξεων μέσω της μείωσης της 13 ^{ης} και 14 ^{ης} σύνταξης	500	0,2
Έσοδα		2,2
Φορολόγηση των αυθαιρέτων κτισμάτων και τέλος διατήρησης ημιυπαίθριων	1300	0,4
Φόρος πολυτελείας	100	0,0
Λογιστικός καθορισμός εισοδήματος	50	0,0
Φορολόγηση τυχερών παιγνίων	200	0,1
Άδειες τυχερών παιγνίων	500	0,2
Ειδική εισφορά από κερδοφόρες επιχειρήσεις	600	0,3
ΦΠΑ – αλλαγές στις υποκατηγορίες και διεύρυνση της βάσης	1000	0,4
Πράσινα τέλη	300	0,1
Φορολόγηση με βάση τεκμήρια	400	0,2
Αύξηση των αντικειμενικών αξιών των ακινήτων	400	0,2
Φορολογία των αμοιβών σε είδος (αυτοκίνητα)	150	0,1
Έξοδα		1,0
Ενδιάμεση κατανάλωση	300	0,1
Μείωση των μισθολογικών δαπανών	100	0,0
Μη χορήγηση αύξηση στις συντάξεις	100	0,0
Εξοικονόμηση πόρων από τον «Καλλικράτη»	500	0,2
Μειώσεις στις συντάξεις (ΛΑΦΚΑ)	150	0,1
Μείωση των δημόσιων επενδύσεων	1000	0,4
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΤΗΣΙΑ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΠΤΩΣΗ	9650	4,3